

ZORGBELEID EN ZORGVISIE GBS DE ZANDLOPER

Zorg op school

GBS De Zandloper

Zandstraat 14

3350 Wommersom

Inhoud

1. Uitgangspunten van het zorgbeleid, brede zorg p. 2
2. Praktische uitwerking p. 7
 - 2.1 Algemene gegevens zorgteam
 - 2.2 Visie op zorg in onze school
 - 2.2.1 De vier fases van het zorgcontinuüm, acties binnen de verschillende fases
 - 2.2.2 Multidisciplinair overleg
 - 2.2.3 De huistaakklas/studieklas
 - 2.2.4 De opstart van een zorgbibliotheek
 - 2.2.5 Het leerlingvolgsysteem
 - 2.2.5.1.1 De kleuterschool
 - 2.2.5.1.2 De lagere school
 - 2.2.6 Het leerlingdossier
 - 2.2.7 Klasoverschrijdend werken
 - 2.2.8 Visie instapklas
3. Gelijke onderwijskansenbeleid p. 24
4. Voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de samenwerkingsvormen met andere scholen van gewoon en/of buitengewoon onderwijs p. 25
5. Talenbeleidsplan p. 25
 - 5.1 Algemene visie
 - 5.2 Praktische uitwerking
 - 5.2.1 Op schoolniveau
 - 5.2.2 Op leerkrachtniveau
 - 5.2.3 Op kindniveau
 - 5.2.4 Op ouderniveau
 - 5.3 De opvang van anderstalige nieuwkomers binnen onze school
 - 5.4 De Leesklaver
 - 5.4.1 De kleuterschool
 - 5.4.2 De lagere school
6. Anti-pestbeleid/respectbeleid p. 35
 - 6.1 Visie
 - 6.2 Drie belangrijke pijler in het omgaan met pesten
 - 6.3 Werkwijze op onze school

GBS De Zandloper
Zandstraat 14
3350 Wommersom
Tel: 016/78.89.65

www.dezandloper.com

Zorgvisie GBS De Zandloper

Deze zorgvisie bevat een aantal basispijlers. Pijlers waar we ons, als team, aan vasthouden en waar we dagelijks mee bezig zijn. Deze visie toont hoe we zorg binnen onze school zien, en waar we naartoe willen. Door te kijken naar de mogelijkheden en de noden van onze leerlingen is onze zorgvisie steeds in evolutie. Het is een continu veranderingsproces, wat betekent dat onze zorgvisie ook nooit af zal zijn.

1. Uitgangspunten van het zorgbeleid, brede zorg

Elk kind is anders. Elk kind leert anders. Elk kind heeft recht op zorg. Sommige kinderen vragen meer zorg dan anderen.

Er zijn kinderen die bijkomende zorg vragen. Deze kinderen stellen ons voor de boeiende uitdaging om antwoorden te formuleren op hun specifieke hulpvragen. Het zorgbeleid vormt een voortdurende afstemming tussen het pedagogisch-didactische aanbod en de behoeften van de leerlingen.

Om de visie op het zorgbeleid (verder) uit te bouwen, is overleg een onmisbare factor.

Belangrijk is dat het schoolteam gelijkgericht werkt. Differentiatie zal een belangrijk uitgangspunt zijn om tegemoet te komen aan de noden en de mogelijkheden van de kinderen.

Om doelgericht te werken is het noodzakelijk de beginsituatie van de leerlingen te kennen. Dit is van belang om de doelstellingen, de leerinhouden, de werkvormen, de groepeeringsvormen, ... af te stemmen op deze beginsituatie.

Vandaar dat de klastitularis de hoofdverantwoordelijke blijft om een uitgestippeld plan uit te voeren.

De basisopdracht van elke school is dat alle leerlingen zich ten volle kunnen ontplooiën door binnen de school een leeromgeving te creëren waarbij via diverse werkvormen op een positieve manier wordt omgegaan met de diversiteit tussen de kinderen en waarbij er een uitdagend leer- en leefklimaat gecreëerd wordt voor alle kinderen.

Naast deze algemeen geldende doelstelling vindt het schoolteam het belangrijk dat er een structurele aanpak is voor kinderen met leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden. Planmatig en gelijkgericht werken aan een zorgzame school kenmerkt een zorgbrede school:

- Alle kinderen optimale kansen geven
- Alle kinderen vanuit hun eigen mogelijkheden laten ontwikkelen
- Kinderen die risico's lopen in hun ontwikkeling of die in hun leertijd bedreigd zijn tijdig opsporen, begeleiden en opvolgen

Door een gedifferentieerde aanpak en een specifieke benadering stemmen wij ons onderwijs af op de zorgvragen en noden van onze kinderen. Dit vanuit onze historiek, onze draagkracht en instroom.

De uitbouw van ons zorgbeleid is een opdracht voor het ganse team. Het is een gedeelde zorg.

Door coördinatie vanuit het zorgteam en regelmatig teamoverleg, door ondersteuning en door kansen te grijpen om deskundiger te worden, kan in onze school de zorgcultuur verder groeien.

We werken nauwgezet samen met ouders, het CLB, GON-begeleiders, pedagogisch begeleiders, externe hulpverleners en uiteraard de leerling zelf.

Binnen ons zorgbeleid hanteren we de principes van handelingsgericht werken (HGW):

Uitgangspunt 1: Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften

Analyse, diagnostiek, advisering en begeleiding richten zich op wat de leerling nodig heeft om een doel te bereiken, de onderwijsbehoefte. De leraar past zijn/haar onderwijsaanbod hierop aan. Hiervoor heeft de leraar eventueel ondersteuning nodig, de ondersteuningsbehoefte. Tevens stellen we de vraag op welke manier we ouders hierin betrekken.

Uitgangspunt 2: Afstemming en wisselwerking

Er is voortdurende wisselwerking tussen de leerling en zijn omgeving. Die wederzijdse beïnvloeding vraagt om afstemming. (Welk effect heeft mijn aanpak op de leerling en hoe kan ik mijn aanpak beter afstemmen op wat deze leerling nodig heeft?) We stellen ons de vraag: Wat heeft deze leerling nodig in deze onderwijssituatie, met deze leraar, deze klasgenootjes, deze ouders, deze school, ... ?

Uitgangspunt 3: De leerkracht doet ertoe

De leerkracht is de spilfiguur. Het zorgteam ondersteunt de leerkracht.

Uitgangspunt 4: Positieve aspecten

Al te vaak ligt de focus op de problemen, op wat niet goed gaat. Wij vertrekken van het positieve in elk kind om daaruit te zoeken naar de mogelijkheden om de zorgvragen aan te pakken. Dit positieve staat wel steeds duidelijk in relatie met de vooropgestelde onderwijsbehoefte.

Uitgangspunt 5: In constructieve samenwerking

Leerkrachten, ouders, leerlingen en CLB participeren actief en als partners, elk

vanuit hun eigen deskundigheid. De leraar is de onderwijskundige, de ouders zien we als opvoedingsdeskundige en ervaringsdeskundige.

Uitgangspunt 6: Doelgericht handelen

Van elke handeling en elke stap wordt bekeken in welke mate die nodig en nuttig is in functie van het afgesproken doel. Op deze manier gaan we niet zomaar testen afnemen van een leerling, tenzij we dit met een welbepaald doel gaan doen: 'Als we weten dat ... dan kunnen we ...'

Uitgangspunt 7: Systematisch en transparant

We streven naar een duidelijke en open communicatie tussen alle betrokkenen. We maken afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer.

Het uitvoeren van deze zorgtaken gebeurt op 3 niveaus, waarbij een geïntegreerde aanpak centraal staat. Hiermee bedoelen we dat er een voortdurende wisselwerking is tussen de 3 niveaus onderling.

⇒ **Schoolniveau: zorginitiatieven op niveau van de school (en de scholengemeenschap)**

Wie het zorgbeleid coördineert, is zichtbaar aanwezig op de school en maakt deel uit van het schoolteam. Zij is het **aanspreekpunt voor elke zorgvraag** van zowel leerlingen, leerkrachten, ouders, externe hulpverleners, ...

Coördinatie veronderstelt dat men weet wat de vooropgestelde doelen zijn en op wie men daarvoor beroep kan doen, zowel intern als extern. Een beleid ontwikkelen vanuit een door het schoolteam gedragen visie en gezamenlijke doelgerichtheid is hierbij onontbeerlijk.

De zorgcoördinator moet **overlegmomenten kunnen organiseren**, en het organiseren van collegiaal overleg rond het voorkomen en aanpakken van hulpvragen en probleemgedrag.

Het is belangrijk dat pedagogisch-didactische knelpunten bespreekbaar worden gemaakt en dat men zoekt naar een **gelijkgerichte aanpak** binnen de school.

Er is een constant streven naar een gelijkgerichte aanpak binnen de 3 vestigingsplaatsen van onze school.

Naast intern overleg hecht de school ook belang aan het organiseren van een goede **samenwerking met externen**.

De ouderbetrokkenheid kunnen stimuleren en **zorgen voor een transparante communicatie met de ouders** is één van onze aandachtspunten binnen het zorgbeleid.

De zorgcoördinator verzorgt de **brugfunctie naar het CLB** dat de school begeleidt.

Binnen de school werken we met 2 vaste contactpersonen.

Ook vanuit het buitengewoon onderwijs wordt de nodige expertise geboden.

De zorgcoördinator is de verantwoordelijke van de werkgroep **Zorgbeleid KO/LO**. In de werkgroep zitten alle leerkrachten van het schoolteam. Vanuit de bevindingen

van het ganze schoolteam en de zorgscreening die doorlopen werd met de pedagogisch adviseur kreeg de zorgcoördinator de opdracht om het zorgbeleid te optimaliseren. Op de maandelijkse personeelsvergadering heeft de zorgcoördinator een forum waarin er ruimte is voor het maken van afspraken, het vastleggen van een planning, het delen van de nodige expertise,

Daarnaast volgt de zorgcoördinator de nodige **navormingen** en zorgt zij ervoor dat inhouden doorgegeven of toegankelijk gemaakt worden.

De zorgcoördinator is tevens verantwoordelijk voor het (helpen) afnemen, (helpen) invoeren, analyseren en bespreken van testen. Ook het koppelen van de nodige acties aan de resultaten neemt de zorgcoördinator, weliswaar in overleg met de klasleerkracht, voor haar rekening.

De zorgcoördinatoren van 'De Haspengouwse Scholengemeenschap' komen op regelmatige basis, in de loop van het schooljaar, samen. Binnen deze overlegmomenten is er ruimte om ieders specifieke zorgwerking toe te lichten, kennis te delen, zorginitiatieven van elkaar te bekijken, zorgmaterialen met elkaar uit te wisselen.

Concrete initiatieven die op het niveau van de school genomen worden, zijn:

- Het ondersteunen van het gebruik van een eenduidig kleutervolgsysteem.
- Het verfijnen van het kleutervolgsysteem.
- Het optimaliseren van de aanmeldingsformulieren (pré-MDO), zodat het MDO gericht kan doorgaan.
- Het organiseren van de registratie van nuttige informatie over de leerlingen (leerlingdossier) en dit toegankelijk maken voor alle betrokkenen.
- Inrichten van een toegankelijke zorgklas, met de uitbouw van een zorgbibliotheek.
- Uitbouwen van een netwerk van personen, diensten en scholen waarmee kan samengewerkt worden en/of ondersteuning kan gevonden worden.
- Het organiseren en leiden van overgangsgesprekken, overlegmomenten en (pré-)MDO's.
- De continuïteit van de maatregelen voor leerlingen met een leerstoornis bewaken
- Het organiseren en coördineren van de differentiatie-initiatieven naar doelen, inhouden, werkvormen, evaluatie, tempo, ...
- Aanspreekpersoon zijn voor zorgvragen van leerlingen, leerkrachten en ouders
- Bewaker zijn van de samenhang tussen al de participanten van de zorgverbreding die op de school met de leerlingen werkzaam zijn: teamleden, CLB, ouders, externe hulpverleners
- Het voorbereiden (en leiden) van vergaderingen met het zorgteam + verslaggeving
- Stimuleren van de ouderbetrokkenheid.
- Het organiseren van contacten met ouders.
- Zorgen voor een gezamenlijke doelgerichtheid rond zorg
- (Zelf)evaluatie van het zorgbeleid en bijsturing.

- Afspraken in een tekstvorm zetten voor het schoolwerkplan. Het zorgbeleid regelmatig evalueren en bijsturen
- Regelmatig overleg tussen de zorgcoördinatoren van de scholengemeenschap
- Het opstellen van een stappenplan 'wat te doen bij luizen'

⇒ **Leerkrachtniveau: het ondersteunen van de (klas)leerkracht**

Het is niet voldoende om doelstellingen te formuleren op schoolniveau. Het is immers de leerkracht zelf die elke les opnieuw acties en initiatieven moet ontwikkelen om het zorg- en gelijkekansenbeleid gestalte te geven. Daarom moet de leerkracht **handelingsbekwamer** gemaakt worden inzake het aanbieden van gelijke kansen voor alle leerlingen. Dit betekent dat hij/zij moet kunnen omgaan met de verschillende aspecten van diversiteit tussen leerlingen.

Leerkrachten worden in onze school ondersteund in het **tijdig detecteren** van wat de verschillen zijn tussen hun leerlingen. De omgang met de klasscreening, het kleuter- en leerlingvolgsysteem zijn belangrijke items in ondersteuning van de klaspraktijk. We maken hier zowel kwantitatieve als kwalitatieve analyses. Steunend op de analyse van deze gegevens zullen we een passend en doeltreffend zorg- en gelijkekansenbeleid voor de klas kunnen uitbouwen.

We coachen de leerkracht, bij voorkeur in zijn/haar eigen klas, in het gebruik van didactische suggesties, in het observeren, in het samenwerken, in het remediëren en differentiëren. Door deze coaching beogen we om het lesgeven als dusdanig te organiseren dat alle leerlingen, met hun verschillen, zo veel mogelijk kansen krijgen.

Concrete initiatieven die op het niveau van de klasleerkracht genomen worden, zijn:

- De klastitularis coachen door vanuit een collegiaal overleg of pré-MDO/MDO te zoeken naar aanpakmogelijkheden van leerlingen met specifieke hulpvragen
- Observeren in de klas
- Het uitschrijven van een planmatige aanpak voor leerlingen die speciale zorg nodig hebben
- LVS-resultaten analyseren en hieraan de nodige acties koppelen, bv. differentiatiematerialen
- Hulp bieden bij differentiatiemomenten
- Zoeken naar differentiatiematerialen voor zwakkere en/of hoogbegaafde leerlingen
- Zoeken naar interventies en oplossingen
- Het opvolgen van de interventies en evalueren
- Het ondersteunen van leerkrachten tijdens oudergesprekken

⇒ **Leerlingniveau: het begeleiden van de leerling**

Binnen het zorgbeleid dient er aandacht te zijn voor het begeleiden van individuele leerlingen. Daarnaast hebben we aandacht voor het uitvoeren van een individuele planmatige aanpak, individuele remediëring bij hardnekkige leerproblemen (rekenen, schrijven en lezen), training van de basisvaardigheden, stimuleren van motorische

vaardigheden, de aanpak van gedragsproblemen etc. Dit gebeurt vaak vanuit een specifieke deskundigheid.

Concrete initiatieven die op het niveau van de leerling genomen worden, zijn:

- Ondersteuning bij het remediëren en het remediëren van kinderen met specifieke leerproblemen, gedurende een beperkte tijd
- Ondersteuning in of de afname van AVI, LVS Spelling en Wiskunde, SALTO-toets
- Gesprekken voeren met kinderen die socio-emotionele problemen hebben
- Observeren in de klas
- Overleg met ouders over de hulp die ze thuis kunnen bieden

2. Praktische uitwerking

2.1 Algemene gegevens zorgteam

Zorgcoördinator: Liesbeth Poffé

CLB-medewerker, lagere school: Liesbeth Olbrechts

CLB-medewerker, kleuterschool: Hanne Van Aerschot

Verpleegkundige: Tanja Vandervelpen

Schoolarts: Anja Arnouts

SES-leerkracht: Tessa Vandegaer

2.2 Visie op zorg in onze school

Als schoolteam vinden we het belangrijk dat elk kind zich goed voelt en graag naar school komt. Binnen **een veilige en geborgen sfeer** besteden we aandacht aan de eigenheid van elk kind. We hebben **oog voor de talenten** van de kinderen, maar houden ook rekening met de noden van ieder. Op die manier ondersteunen we een kind in zijn leer- en groeiproces.

Om onze zorgwerking kritisch en objectief te evalueren en aan te passen aan de noden van onze huidige leerlingpopulatie, de noden binnen onze onderwijsstructuur en de noden van het schoolteam stapten we in het schooljaar 2015-2016 in het **begeleidingstraject** van OVSG. Samen met de pedagogisch adviseur werd er een zorgscreening afgenomen op 2 niveaus: niveau van het zorgteam en niveau van de klasleerkrachten.

Deze screening bracht naast de kwaliteiten en positieve eigenschappen van

de school en haar leerkrachtenteam ook een aantal pijnpunten aan het licht. Het team zette samen met de pedagogisch adviseur een **tijdspad** uit waarbinnen we deze prioriteiten gaan aanpakken.

Voor het schooljaar 2016-2017 stellen we volgende prioriteiten:

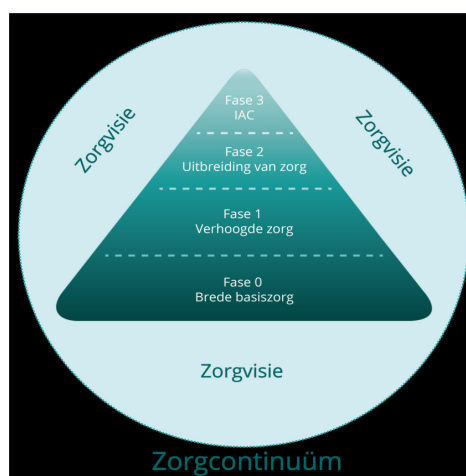
1. Het bijsturen en uitschrijven van onze zorgvisie
2. Afspraken maken omtrent de digitale schooladministratie
3. Een kritische blik werpen op ons LVS-systeem: lezen, wiskunde, spelling
4. Uniformiteit in het gebruik van hulpmiddelen, maatregelen, schema's en stappenplannen. Interne overlegmomenten organiseren, zorgen voor een transparante communicatie tussen alle betrokken partijen.
5. De werking van het CLB toelichten zodat er meer duidelijkheid en gelijkgerichtheid is.
6. In- en uitstroom, bevraging en oriëntering:
 - Duidelijkheid brengen in ons zorgbeleid
 - De rol van de zorgcoördinator duidelijk stellen
 - Hoe transparant en optimaal samenwerken met alle betrokken partijen

Ook onze **pedagogische studiedagen** staan in het teken van ons zorgbeleid. Door ons te professionaliseren willen we teamgericht gaan nadenken over de invulling van het M-decreet in onze school. Op basis daarvan kunnen we de nodige maatregelen treffen en aanpassingen doorvoeren om tegemoet te komen aan de noden van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

⇒ Zin in M? (Hoe aan de slag met M-decreet in onze school?)

Basis- en verdiepingssessie.

2.2.1 De vier fases van het zorgcontinuüm, acties binnen de verschillende fases

Fase 0: Preventieve basiszorg

De brede basiszorg vormt het grondbeginsel van de zorgpiramide. Om elke leerling optimale groeikansen te geven, plaatsen we de onderwijsbehoefte van elk kind centraal. Binnen fase 0 speelt de klasleerkracht een cruciale rol. De leerkracht stimuleert de ontwikkeling van de leerling via een **krachtige leeromgeving**. Door **preventief** te werken, proberen we ook heel wat moeilijkheden te voorkomen. We versterken wat goed gaat, om te werken aan wat minder goed gaat. Door te differentiëren in een gestructureerde aanpak op vlak van tempo, moeilijkheidsgraad en inhoud biedt de leerkracht eerstelijns hulp binnen de klas.

Op schoolniveau wordt er preventief aan deze basiszorg gewerkt door het op touw zetten van een aantal acties. Voorbeelden hiervan zijn: vrij lezen en het pestactieplan (werken aan sociale vaardigheden), de trotsdoos.

Een veilig pedagogisch klimaat houdt ook rekening met de verschillen tussen leerlingen. Het gaat daarbij niet alleen om verschillen in culturele achtergronden, maar ook om verschillen in fysieke en psychologische ontwikkeling, verschillen in motivatie, leerstijlen, leervermogen en talenten.

We volgen de ontwikkeling van onze leerlingen systematisch op via:

- Toetsen, rapporten, groeiboekje
- Foutenanalyses om het didactisch handelen te richten
- Signaleringslijst
- Observatielijst

Om de gegevens van al onze leerlingen bij te houden en te structureren maken we gebruik van een online systeem: **Broekx-on-web**. Dit systeem bevat voor elk leerlingendossier een administratief en een pedagogisch luik. Het administratieve gedeelte bevat persoonsgegevens van de leerling zoals adres, telefoon, medische aspecten en gegevens over afwezigheden.

In het pedagogische gedeelte worden de resultaten van de leerlingen systematisch bijgehouden. Het betreft gegevens die voortkomen vanuit het leerlingvolgsysteem, gegevens over de sociale en emotionele ontwikkeling, gegevens over de werkhouding, verslagen van oudergesprekken, gesprekken met externen, verslagen van externen, ...

Door het verzamelen van deze gegevens binnen elk dossier krijgen we zicht op de totale ontwikkeling van de leerlingen. Tevens levert het bruikbare informatie op voor het didactisch handelen.

Tussen de school, de ouders en externen is er een **voortdurende wisselwerking**. Ouders worden nauw betrokken. De focus ligt op het informeren, ondersteunen, inspraak geven en mee beslissen. De communicatie verloopt mondeling en/of schriftelijk. Bij mondelinge communicatie zijn er formele en informele overlegmomenten. Ouders krijgen ook een schriftelijke neerslag van de gemaakte afspraken.

Concrete voorbeelden van preventieve basiszorg op onze school:

1. Rekening houden met de verschillen tussen kinderen naar interesse, mogelijkheden en tempo:
 - In de klassen wordt het aanbod van thema's en materialen aangepast aan de leefwereld van de kinderen
 - In de kleuterklassen wordt voornamelijk 'al spelend' geleerd
 - De kleuterleidsters observeren de kleuters aandachtig
 - Het organiseren van zorguren per klas (individueel of in kleine groepjes)
 - Het aanbieden van hoeken- en contractwerk
 - Een werkwinkel in de klas met verrijkende materialen en educatieve spellen
 - We brengen nieuwe leerstof aan in verschillende stappen. Indien nodig krijgen de kinderen de kans om een stap terug te zetten
 - In de klas differentiëren we op niveau van ieder kind
 - In de lagere school is er binnen de gehanteerde methodes ruimte voorzien om te differentiëren. We maken hierbij ook gebruik van de analyses van het LVS
 - Prikkelarme hoek in het hoofdgebouw
2. De zelfstandigheid van elk kind ondersteunen:
 - In de peuter- en kleuterklassen maken we gebruik van pictogrammen om dingen zelfstandig te doen, bv. jas aandoen
 - Er wordt gewerkt met zelfcorrectie
 - Er worden werkvormen gehanteerd die de zelfstandigheid van de kinderen aanwakkert
 - De kinderen krijgen taken waarvoor ze verantwoordelijk zijn
3. Het betrekken van de kinderen in het onderwijsaanbod
 - Leerlingen krijgen inspraak, bv. klasafspraken
 - Er worden plezierige en leerrijke activiteiten georganiseerd
 - Er wordt aandacht besteed aan verjaardagen zodat alle kinderen in de kijker komen te staan
 - Peilen naar welbevinden en betrokkenheid via een vragenlijst/observatie
 - Trotsdoos (studiedag schooljaar 2015 – 2016)

4. Leerlijnen respecteren en aan speciale overgangen (3^e kleuterklas – 1^e leerjaar, 6^e leerjaar – secundair onderwijs) specifieke aandacht te besteden
 - Gemaakte afspraken die gelden voor alle kleuterklassen en leerjaren
 - We werken aan gelijkvormigheid, gradatie, leerlijnen, ...
 - Kinderen van het 1^e leerjaar mogen in de loop van het schooljaar nog regelmatig een bezoek brengen aan de 3^e kleuterklas
 - Doorschuifdag
 - Het 6de leerjaar brengt een bezoek aan de beroepenbeurs
5. Handelen vanuit een ontmoetende leerkrachtstijl:
 - Kinderen respecteren in hun eigenheid
 - Actief kijken en luisteren naar de kinderen
 - Leerkrachten zijn bereikbaar en aanspreekbaar voor kinderen
 - De kinderen kunnen problemen aankaarten bij de klasleerkracht, de zorgcoördinator of de directeur (= vertrouwenspersoon)
 - Er worden momenten aangeboden waarbij de leerkracht interesse en waardering toont voor wat de kinderen bezig houdt, bv. kringmomenten, klasgesprekken
 - Leerkrachten hebben een positieve ingesteldheid tegenover elk kind, bv. het gebruik van de trotsdoos kan hier een belangrijke bijdrage leveren
6. Ouders worden als partner beschouwd in het leer- en ontwikkelingsproces van hun kind(eren)
 - Heen- en weerboekjes voor kleuters en agenda's in de lagere school vormen een belangrijke contactbrug tussen ouders en school
 - Ouders worden regelmatig op de hoogte gebracht van de vorderingen van hun kind(eren). Dit kan op de driejaarlijkse oudercontacten, informeel, via de klasagenda, oudergesprekken, ...
 - Ouders zijn regelmatig een hulp op school (voorleesmomenten tijdens de voorleesweek, activiteiten op school voor Vader- en Moederdag, ...)
 - Ouders worden betrokken bij het probleemoplossend handelen via oudergesprekken
 - Een schriftelijke weerslag van gemaakte afspraken tijdens gesprekken
 - Er is een actieve oudervereniging
 - Op de website van de school wordt er op regelmatige basis meegedeeld wat er reilt en zeilt op school
 - Kleuterparticipatie

- A. In gesprekken aanmoedigen om regelmatig en tijdig naar school te komen
 - B. Voor peuters: aparte instapklas
 - C. Infoavond voor de kleuterschool
 - D. Open klasdag (eind juni)
 - E. Kleuters mogen met pamber naar school komen, maar er wordt samen met de ouders rond zindelijkheid gewerkt
 - F. Bij regelmatige afwezigheden:
 1. Oplijsten van kleuters die regelmatig afwezig zijn, en dit opvolgen
 2. Telefonisch contact door de zorgcoördinator met ouders van wiens kleuter regelmatig afwezig is, hierbij wordt telkens het belang om regelmatig naar school te komen geïndiceerd
 3. Ouders uitnodigen op school voor een persoonlijk gesprek
 4. Samenwerking met CLB en andere betrokken partners zoals bv. de thuisbegeleidingsdienst
 - Leerlingparticipatie
 - Bij regelmatige afwezigheden:
 - Leerkrachten houden dagelijks een aanwezigheidsregister bij (voor- en namiddag)
 - De directeur controleert wekelijks de aanwezigheden van de leerlingen
 - De directie brengt de zorgcoördinator op de hoogte indien er ongewettigde afwezigheden worden vastgesteld
 - De zorgcoördinator neemt contact op met ouders van wiens kind ongewettigd en/of veelvuldig afwezig is
 - Indien genoodzaakt nodigen we de ouders uit voor een persoonlijk gesprek
 - Samenwerking met CLB en andere betrokken partners zoals bv. de thuisbegeleidingsdienst
7. Waardering opbrengen voor de culturele en sociale achtergrond van elk kind
- Alle kinderen worden evenwaardig behandeld
 - Er wordt aandacht besteed aan de veranderingen in thuissituaties van leerlingen
 - In de lessen zedenleer, katholieke godsdienst en sociale vaardigheden wordt er ingegaan op het unieke van elke mens

Fase 1: Verhoogde zorg

Voor leerlingen met specifieke zorg, waarbij fase 0 niet voldoende blijkt te zijn, voorziet de leerkracht verhoogde zorg. Bij voorkeur proberen we deze zorg te organiseren **binnen de klascontext**. Het **zorgteam** gaat hierbij **ondersteunen**. Zowel de leerlingen als de ouders worden gezien als ervaringsdeskundigen en worden dan ook nauw betrokken.

Tijdens deze fase wordt er vaak ook al samengewerkt met het CLB, voornamelijk om de leerling met **specifieke onderwijsbehoeften** van dichtbij op te volgen, specifieke interventies uit te werken en met de klasleerkracht te overleggen. De leerling blijft tijdens deze fase nog steeds zo veel mogelijk meedraaien in de klas. De onderwijsbehoefte van de leraar wordt besproken.

We observeren en analyseren de onderwijsbehoeften. We houden rekening met sterke leermomenten en bekijken hoe we deze kunnen vergroten of bereiken. We kijken naar de noden van de leerling. De leerkracht blijft de spilfiguur, maar wordt ondersteund door het zorgteam.

Het differentiëren gebeurt echter veel gericht. Voor sommige leerlingen of groepjes leerlingen zal er extra gestimuleerd, gemedieerd of gecompenseerd worden.

Concrete voorbeelden van verhoogde zorg:

1. Op klasniveau:
 - Het aanreiken van gepaste maatregelen (voornamelijk remediërend en compenserend)
 - het inschakelen van ondersteunende software zoals Sprint
 - het organiseren van hoekenwerk en contractwerk met het oog op het remediëren van de leerachterstand
 - het organiseren van werkwinkels met verrijkende materialen en educatieve spellen
2. Op schoolniveau:
 - Het ondersteunen van SES-leerlingen door de SES-leerkracht
Dit kan individueel of in kleine groepjes. Tijdens deze interventies kan er zowel op vlak van taal als op vlak van rekenen worden gemedieerd.
Alle klassen hebben een vast lessenrooster waarin deze momenten van extra zorg zijn vastgelegd.
De leerkracht overlegt, mondeling, met de SES-leerkracht over de inhoud van de begeleiding. De klasleerkracht blijft eerstelijnsverantwoordelijke wat betreft de zorgwerking in de klas.

Voor elke leerling die geniet van SES-ondersteuning maakt de SES-leerkracht een begeleidingsfiche. Deze worden, per klas, bijgehouden in 'de rode zorgmap'. De leerkracht en SES-leerkracht briefen elkaar regelmatig. De informatie vanuit deze begeleiding kan tijdens oudergesprekken gehanteerd worden.

Op regelmatige basis zitten de SES-leerkracht en de zorgcoördinator samen om de SES-werking te evalueren, indien nodig bij te sturen, elkaar te informeren en om afspraken te maken.

- Naast de SES-ondersteuning geniet elke leerkracht wekelijks van 2 zorguren. In deze zorguren komt een collega-leerkracht (= zorgleerkracht) zorgondersteuning bieden. Deze ondersteuning kan leerlinggericht zijn, waarbij er individueel of in kleine groepjes gewerkt wordt. Daarnaast kan de ondersteuning ook leerkracht gericht zijn waarbij de klasleerkracht ondersteund wordt door de zorgleerkracht, bv. ondersteuning bij afname LVS, de zorgleerkracht neemt de klas over zodat de klasleerkracht de kinderen gericht kan observeren, hospiteerbeurten en het uitwisselen van ervaringen, materialen en gehanteerde werkmethodes. Alle klassen hebben een vast lessenrooster waarin deze zorgmomenten zijn vastgelegd. De klasleerkracht overlegt mondeling met de zorgleerkracht over de inhoud van de begeleiding. Voor elke leerling die tijdens het zorgmoment wordt opgenomen maakt de zorgleerkracht een begeleidingsfiche. Deze begeleidingsfiches worden per klas in de rode zorgmap bewaard. De interventies, observaties en resultaten zijn een belangrijke bron van informatie en kunnen tijdens oudergesprekken ter hand genomen worden.

Fase 2: Uitbreiding van zorg

Wanneer blijkt dat de maatregelen die genomen werden in fase 1 ontoereikend zijn, gaan we over naar fase 2 van het zorgcontinuüm. De maatregelen uit fase 1 blijven gelden, maar we gaan nog **specifieker** werken. Samen met het CLB bekijken we welke stappen er verder kunnen gezet worden. Alle betrokken partijen (ouders/leerling/leerkrachten/externen, ...) kunnen hun bezorgdheden uiten en problemen melden.

Veelal is er in deze fase sprake van **handelingsgerichte diagnostiek**, waardoor er eventueel een diagnose kan gesteld worden. Op basis van de **adviezen** uit het **diagnostisch traject** bepalen de leerkracht en het zorgteam de individuele aanpak. We bekijken wat haalbaar is in de

klas en daarbuiten. We overleggen met het CLB en eventuele externe hulpverleners worden ook betrokken. Externe hulpverleners kunnen zijn: logopedisten, kinesisten, psychologen, revalidatiecentra, geïntegreerd onderwijs.

Er dient voor de leerling een **planmatige aanpak** te worden opgesteld. Naargelang de noden gaan we stimulerende, remediërende, compenserende en/of dispenserende maatregelen nemen (zie bijlage 1). Het vastleggen van deze maatregelen gebeurt steeds in **overleg** met de betrokken partijen. Iedereen krijgt ook een overzicht van alle maatregelen die tijdens het overleg werden vastgelegd.

Soms gaan we over tot het opstellen van een **aangepast traject**, maar nog steeds **binnen het gemeenschappelijk curriculum**. Dit gebeurt steeds in overleg met **alle** betrokken partijen.

Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften kan zittenblijven, een vervroegde overstap naar 1B of schoolloopbaanversnelling overwogen worden. Het belang van de leerling staat steeds voorop. Zittenblijven is alleen zinvol wanneer de onderwijsbehoeftes van een leerling nagenoeg volledig samenvallen met het onderwijsaanbod van de klas die net werd doorlopen. We proberen zittenblijven kost wat kost te vermijden.

De schoolloopbaan versnellen doen we ook alleen op basis van duidelijk vastgestelde onderwijsbehoeftes.

In bovenstaande situaties doorlopen we steeds een diagnostisch traject in samenwerking met het CLB, organiseren we constructieve contactmomenten met ouders en leerling en overleggen we het besluite binnen de klassenraad.

Concrete voorbeelden van uitbreiding van zorg:

- Informeren over specifieke leerstoornissen in functie van professionalisering
- MDO met het CLB
- Overleg met externe hulpverleners
- Regelmatig tussentijds overleg met de ouders (buiten de geplande oudercontacten)
- Uitschrijven van handelingsplannen
- Deskundigheid van externe hulpverleners benutten en toepassen in de klas
- Nauw samenwerken met de ouders
- Opvolgen van buitenschoolse hulp door formele contacten te plannen. Extra ondersteuning bieden in de klas.

Fase 3: Individueel aangepast curriculum

Soms leveren onze inspanningen niet altijd het gewenste resultaat: er is geen evolutie meer merkbaar, de ontwikkeling stagneert, de leerling functioneert niet beter, het welbevinden van de leerling komt in het gedrang of de draagkracht van de school wordt overschreden. In dergelijke situaties dringt het zich soms op om af te stappen van het **Gemeenschappelijk Curriculum** en over te gaan naar een **Individueel Aangepast Curriculum** op onze school. Dit kan alleen na het uitschrijven van een verslag door het CLB.

Men kan er ook voor kiezen om de overstap naar een andere school te maken die beter kan **inspelen op de behoeften van de leerling**. Dit kan een gewone school of een school voor buitengewoon onderwijs zijn.

Vooraleer we overgaan tot een dergelijk advies dienen alle voorgaande stappen doorlopen te zijn.

Dit advies mag nooit onverwacht komen. We gaan hierbij samen op weg: ouders, leerkracht, leerling, zorgteam, directie en CLB.

Bovenstaande fasen zijn niet strikt te scheiden.

Bij het voorzien van verhoogde zorg voor een leerling, wordt de brede basiszorg immers verder gezet. Omgekeerd kan een aanpak die wordt uitgewerkt voor een specifieke leerling tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften van andere leerlingen en zo een plaats krijgen binnen de brede basiszorg of de fase van verhoogde zorg.

2.2.2 Multidisciplinair overleg

Twee maal per jaar worden er **pre-MDO's** georganiseerd. De klasleerkracht en de zorgcoördinator plegen overleg omtrent de kinderen die werden aangemeld via een algemeen **aanmeldingsformulier**. Dit document werd opgesteld om onze gesprekken zo gestructureerd en zo functioneel mogelijk te laten verlopen. Op basis van het aanmeldingsformulier bereidt de zorgcoördinator het pre-MDO voor.

Voor de kleuterschool werken we met het kleutervolgsysteem van OVSG. Dit betreft een permanente observatie van vooropgestelde ontwikkelingsdoelen.

Indien noodzakelijk meldt de zorgcoördinator de besproken leerlingen aan op het **MDO**. Op dit overleg is het (voltallige) zorgteam aanwezig: de klastitularis, de directeur, de zorgcoördinator en de medewerkers van het CLB.

Op het einde van het schooljaar plannen we **overgangsgesprekken**. De zorgcoördinator en huidige leerkracht briefen de toekomstige klastitularis over de achtergrond, de opvolging van reeds gemaakte afspraken, maatregelen, ... van zijn/haar leerlingen.

Naast deze structureel ingeplande (pre-)MDO's organiseren we maandelijks **CEL-vergaderingen** met het CLB. Het zorgteam pleegt dan overleg omtrent zorgleerlingen.

De zorgcoördinator maakt steeds een verslag van deze besprekingen en noteert deze in het individuele dossier van elke leerling (in Broekx-on-web).

Indien de opvolging van een leerling dit vraagt, bijvoorbeeld omdat we snel resultaat of effecten willen zien bij een vooropgestelde aanpak, organiseren we sneller een overleg.

2.2.3 De huistaakklas/studieklas

Op onze school hebben de leerlingen de kans om naar de huiswerk-/studieklas te gaan. Hier worden de kinderen, door de toezichthoudende leerkracht, **gestimuleerd** om op een **zelfstandige** manier hun huiswerk te maken of hun lessen te studeren.

De school opteert om de huiswerkklas aan te bieden voor leerlingen van het 2^e t.e.m. het 6^e leerjaar. Voor leerlingen van het 1^e leerjaar vraagt de school aan de ouders om hun kind(eren) individueel te begeleiden en op te volgen. Zij kunnen dus geen gebruik maken van de huiswerkklas.

De huiswerkklas gaat door op maandag, dinsdag en donderdag van 15u25 tot 16u in de klas van het 6^e leerjaar.

Kinderen die geen huiswerk hebben, dienen naar de opvang te gaan of afgehaald te worden door de ouders. Op die manier kan er stilte en rust gegarandeerd worden.

2.2.4 De opstart van een zorgbibliotheek

In het zorglokaal bevindt zich de zorgbibliotheek van de school. Leerkrachten kunnen **materialen en boeken ontlenen** die ondersteuning kunnen bieden bij het zoeken naar een oplossing voor een probleem of om zich te kunnen verdiepen in een bepaalde problematiek/zorgvraag van een leerling.

De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor de zorgbibliotheek en zorgt daarbij voor een goede werking van de bibliotheek. In overleg worden er op regelmatige basis nieuwe materialen aangekocht.

Naast een zorgbibliotheek heeft het team ook de betrachting om een **materialenbibliotheek** aan te leggen. Het betreft materialen die een belangrijke ondersteunende of verduidelijkende rol kunnen vervullen in de dagelijkse werking van de klas. Bv: verzameling maatbekers, extra MAB-materiaal etc.

De leerkrachten duiden op een overzicht aan wie welke materialen ontleend heeft. De leerkracht is zelf verantwoordelijk voor het terugbrengen van de materialen.

2.2.5 Het leerlingvolgsysteem

2.2.5.1 De kleuterschool

In de kleuterschool maken we gebruik van het kleutervolgsysteem (KVS) ontwikkeld door OVSG '**doelgericht observeren in de kleuterklas**'. Dit observatie-instrument is gekoppeld aan de ontwikkelingsdoelen en de doelenboekdoelen.

Vanuit een **systematische observatie** kan de klasleerkracht de mogelijkheden en de werkpunten van de kleuter goed inschatten. Dit vormt de basis om doelgericht aan de slag te gaan. De leerkracht kan vanuit de observaties de **aanpak en doelen bijsturen**. Vanuit deze werkwijze kan de leerkracht ook beter plannen welke kinderen binnen welke domeinen extra stimulatiekansen nodig hebben.

Zo heeft de leerkracht oog voor de totale ontplooiing van elk kind.

Met het kleutervolgsysteem observeert de klasleerkracht:

- Doelen rond de basiskenmerken
- Doelen rond de brede ontwikkeling
- Doelen vanuit het doelenboek voor de kleuterschool

Het kleutervolgsysteem wordt als werkdocument gehanteerd bij een (pré-)MDO, daarom werd in het team afgesproken om twee keer per jaar, begin en midden schooljaar, een algemene registratie te doen van het kleutervolgsysteem voor de geselecteerde doelen.

Dit document gebruiken we ook als basis voor onze overgangsgesprekken eind juni. Op die manier volgen we de kleuter doorheen de ganse kleuterschool, later stroomt dit document door naar de lagere school.

Tijdens de oudercontact in het 1^e trimester maken de kleuterleidsters gebruik van een kijklijst die werd ingevuld door de ouders.

2.2.5.2 De Lagere school

In de lagere school maken we gebruik van toetsen, examens, observaties, foutenanalyses,

LVS in de lagere school

Als Leerlingvolgsysteem (LVS) koos het schoolteam voor het LVS – VCLB Spelling en Wiskunde van uitgeverij Garant. Dit LVS werd ontwikkeld door de Vlaamse Vrije Centra voor Leerlingenbegeleiding.

Het LVS bevat **signaleringstoetsen** waarmee de leerlingen van nabij kunnen gevolgd worden bij hun vooruitgang in de belangrijkste leerstofdomeinen.

Deze toetsen zijn geïnspireerd op de nieuwe uitgeschreven leerplannen en zijn genormeerd op representatieve groepen Vlaamse leerlingen voor wie deze leerplannen gelden.

In de eerste fase (volgen en signaleren) worden de testen door de klasleerkrachten op een **objectieve en gestandaardiseerde** manier afgenomen, verbeterd en gescoord. De toetsen worden vooraf niet voorbereid en worden afgenomen zonder hulpmiddelen en maatregelen, omdat we als schoolteam de geautomatiseerde leerstof willen nagaan.

Met het schoolteam werden 2 klassikale toetsperiodes afgesproken: begin schooljaar (15 tot 30 september) en midden schooljaar (1 tot 15 februari).

Met ons leerlingvolgsysteem kunnen we leerlingen continu volgen gedurende een langere onderwijsperiode: van het 1^e tot en met het 6^e leerjaar.

Voor het LVS Wiskunde bestaat de toets uit:

- een algemeen deel
- een deel parate kennis

Voor het LVS Spelling bestaat de toets uit:

- losse woorden
- losse woorden, gedicteerd in een zin
- een zinnendictee

In de tweede fase (analyse) worden de leerlingen die zich bevinden in de D- of E-zone van nabij bekeken. De zorgcoördinator maakt een grondige **foutenanalyse**.

In de derde fase (handelen) gaan we **acties opstellen** bij elk van de omschreven problemen. In **onderling overleg** zetten de klastitularis en het zorgteam acties op touw om de zorgleerlingen te ondersteunen. Dit kan zowel klasintern, als klasextern door de hulp van de zorgleerkracht in te roepen.

Voor het bepalen van de technische leesvaardigheid van onze leerlingen maken we gebruik van het **AVI-toetsysteem**. Ook hier opteren we voor 2 afnames per schooljaar. Voor de klassen van het 2de tot en met het 6de leerjaar nemen we de testen begin schooljaar en midden schooljaar af. Een uitzondering maken we voor het 1^e leerjaar. Voor hen stellen we tevens 2 toetsperiodes voorop, zijnde: midden en einde schooljaar.

Op deze manier kunnen we de **technische leesvaardigheid** van onze leerlingen over de schooljaren heen opvolgen.

De resultaten zorgen ervoor dat we ook hier acties op leerling-, klas- en schoolniveau kunnen gaan opstellen.

OVSG – toetsen in het 6^e leerjaar

De OVSG-toets steunt op de **OVSG-leerplannen** voor het lager onderwijs. De vragen van de toets bevatten verwijzingen naar de leerplannen, maar ook naar de eindtemen waarop ze betrekking hebben. De toets vindt plaats op het einde van het 6^e leerjaar. We evalueren elk schooljaar de resultaten van de school op deze toetsen om na te gaan of er op systeemniveau aanpassingen dienen te gebeuren.

Schooleigen toetsen/examens

De school maakt gebruik van schooleigen toetsen en examens. De resultaten en gerichte feedback zijn terug te vinden op het **rapport** van elke leerling.

Welbevinden en betrokkenheid

Welbevinden is een emotionele waardering van de eigen momentane levenssituatie en verwijst naar de mate waarin de leerling zich goed voelt, het gevoel heeft erbij te horen, spontaan is en als persoon goed in zijn vel zit.

3 jaarlijks wordt er bij de leerlingen een vragenlijst afgenomen die peilt naar het welbevinden van onze leerlingen.

De vragenlijsten zijn schooleigen materialen die geanalyseerd en

geïnterpreteerd worden door de leerkrachten. De interpretatie wordt via Broekx-on-web weergegeven in een schaalverdeling (met kleurencode). Het behalen van een lage score (oranje –rood) leidt tot het opstellen van acties.

Betrokkenheid is de toestand waarin leerlingen zich bevinden wanneer ze op een intense manier met een activiteit of onderwerp bezig zijn. Het begrip verwijst naar de mate waarin een leerling geconcentreerd, gemotiveerd en gefascineerd is door de activiteit en naar de mate van mentale activiteit.

De leerkrachten schatten op basis van hun observaties en bevindingen de betrokkenheid van de leerlingen in. Een interpretatie van deze observaties en bevindingen weerspiegelt zich in de schaalverdeling, in te vullen op Broekx-on-web. Het behalen van een lage score (oranje – rood) leidt tot het opstellen van acties.

SALTO

Het begrip van de **schoolse taalvaardigheid** wordt gemeten met SALTO. Dit screeningsinstrument meet de functionele luistervaardigheid: het begrijpen en gebruiken van de Nederlandse taal in een schoolse communicatieve context. Op die manier krijgen we zicht op de vraag: ‘welke leerlingen zijn voldoende taalvaardig om in de lagere school voluit te (kunnen) ontwikkelen’.

In het begin van het eerste leerjaar (periode midden-eind september) wordt deze test afgenomen bij de kinderen van het eerste leerjaar. De afname, de scoring, de interpretaties en het opstellen van eventuele acties gebeurt door de zorgcoördinator. De test nemen we ook af bij alle neveninstromers die voor het eerst instromen in het Nederlandstalig lager onderwijs.

Wiskanjers

Het schoolteam besliste om in het schooljaar 2016- 2017 over te stappen op een nieuwe wiskundemethode. We kozen hierbij voor **Wiskanjers** van de uitgeverij Plantyn.

De materialen beantwoorden voor ons aan de noden die er waren om op wiskundig vlak onze **preventieve basiszorg te verstevigen**. Dit in het kader van **remediëring en differentiatie**.

Binnen het basismateriaal van Wiskanjers wordt immers zeer veel aandacht besteed aan de preventieve basiszorg:

- de opbouw of structuur van de les

- aanloopoefeningen voor zwakkere kinderen
- uitbreidingsmaterialen
- kinderen dienen ook te reflecteren over de gemaakte oefeningen. Op basis van deze reflectie worden oefeningen aangeboden die:
 - sterk herhalend en extra ondersteunend zijn
 - meer redentatie vragen en abstracter zijn
- onthoudboekje met onthoudkaders
- instructiefilmpjes, inzetbaar op 3 niveaus (klas, ouders, preteaching)
- ook binnen de fases van verhoogde zorg biedt Wiskanjers materialen aan:
 - twistboekjes voor sterke leerlingen
 - zorgmap
 - lerarenkit
- Daarnaast zijn er nog 9 zorgmappen ontwikkeld voor kinderen die uitbreiding van zorg nodig hebben:
 - Boei
 - Rekenmonsters
 - Curriculumdifferentiatie

2.2.6 Het leerlingdossier

Elke leerling beschikt over een dossier dat wordt bijgehouden in het zorglokaal en is de verantwoordelijkheid van de zorgcoördinator. Het leerlingdossier is een **elektronisch dossier** en bevindt zich in Broekx-on-web(schooladministratie).

Het leerlingdossier bestaat uit:

- Algemene gegevens: identificatie, contactgegevens, foto kind, medische en andere specifieke gegevens.
- Testresultaten van het LVS
- Verslagen van interne overlegmomenten en gesprekken
- (pré-)MDO's
- Verslagen van externe begeleiders
- Verslagen van oudergesprekken

We hebben als doel om zo veel mogelijk informatie te digitaliseren, maar ieder kind heeft naast een digitaal dossier ook nog een papieren dossier waarin de eigenlijke LVS-toetsen bewaard worden.

2.2.7 Klasoverschrijdend werken

Op basis van activiteiten en onderwijsdoelen die niet geautomatiseerd zijn kunnen er niveaugroepen opgestart worden. Deze niveaugroepen kunnen klasoverschrijdend georganiseerd worden.

2.2.8 Visie instapklas

Gezien de jonge leeftijd van de peuters vraagt deze klas een specifieke aanpak. Binnen deze groep besteden we de nodige aandacht aan **de schoolse vaardigheden en de (fysieke) zorg**. Onze prioriteit is dat de peuters zich emotioneel en fysiek geborgen voelen.

De leerkracht moet in de eerste plaats bereiken dat de kinderen graag naar school komen. Het socio-emotionele welbevinden speelt dus een zeer belangrijke rol. We creëren hierbij een **klimaat van geborgenheid** waarbij de **leerkracht en de peuter** een intense relatie kunnen opbouwen. Hen beschermen en een warme knuffel geven horen hier ongetwijfeld bij.

Daarnaast werken we aan de betrokkenheid van de peuters doordat de klasleerkracht en/of de zorgleerkracht regelmatig met de kinderen mee speelt.

Voor sommige peuters ligt het accent meer op het leren omgaan met andere kinderen, leren luisteren, zich leren houden aan regels en afspraken en geduld leren hebben. We laten de kleuters de school verkennen op hun eigen tempo.

Onvermijdelijk bepaalt ook de fysieke zorg die de kinderen krijgen of ze zich goed voelen op school. **De kinderverzorgster** zet zich optimaal in als ondersteuning voor deze zorgtaken. De leerkracht en kinderverzorgster hebben een nauwe samenwerking waar het aspect 'zelfredzaamheid' door de kinderverzorgster intensief wordt ondersteund, begeleid en gestimuleerd.

Omwille van al deze zorgtaken, zijn we beperkter qua schoolse activiteiten, maar laten we de peuters volop **experimenteren en exploreren** met materialen binnen een duidelijke structuur.

Om een vlotte samenwerking met de ouders te bewerkstelligen en de ouders een zicht te laten krijgen op de werking van de school/de instapklas organiseren we voor elke instapdag een **kijkmoment**. De ouders en hun peuter **participeren** gedurende een tijdje mee in de klas. Nadien is er een **informatiemoment** waarbij de klasleerkracht de nodige uitleg kan geven omtrent de werking en vragen van de ouders kan beantwoorden.

De ouders krijgen die dag ook een informatiefolder mee.

Indien nog noodzakelijk wordt er ook gewerkt rond **zindelijkheid**. De school baseert zich hiervoor op drie belangrijke pijlers (begrijpen –

voelen - doen). Dit vraagt ook een goede samenwerking met de ouders. Op vlak van zindelijkheidsstraining en advisering wordt de school ondersteund door de CLB-verpleegkundige.

3. Gelijke onderwijskansenbeleid

Het nieuwe omkaderingsdecreet basisonderwijs, waarbij het kleuteronderwijs **evenwaardig omkaderd** wordt als het lager onderwijs, omvat een belangrijk luik inzake gelijke onderwijskansen. Het nieuwe decreet vervangt de gekende GOK-lestijden door lestijden op basis van socio-economische leerlingenkenmerken. Het nieuwe beleid wordt ook het SES-beleid genoemd. SES staat voor Socio-Economische-Status. Dit nieuwe omkaderingssysteem startte op 1 september 2012.

De SES-lestijden worden toegekend op basis van enerzijds **anderstaligheid** en anderzijds **armoede-indicatoren**. De school brengt per onderwijsniveau de leerlingenkenmerken in beeld. Zo stelt de school vast in welke mate zij het beleid moeten richten op meertaligheid of kansarmoede of een combinatie van beide.

Een beleid gericht op het omgaan met **meertaligheid focust** zich onder meer op **taal** in de klas, taal op school en taal als communicatiemiddel.

Bij **kansarmoede** spelen **heel wat factoren een rol**: de thuissituatie, de opleiding van de ouders, de onderwijsgerichtheid van de ouders, het culturele kapitaal (taalgebruik, taalvaardigheid, sociale vaardigheden, vrijetijdsbesteding, opvattingen en aspiraties, levensstijl, consumptiepatronen), ... al die factoren vragen om een gerichte aanpak. Te denken aan het onthaal van leerlingen en ouders, de klaspraktijk, de communicatie met ouders.

Kortom, het vraagt een geïntegreerd beleid.

De keuzes gemaakt binnen het zorgbeleid en het gelijke onderwijskansenbeleid worden op een geïntegreerde en planmatige wijze gerealiseerd: op school-, leraren- en leerlingenniveau.

(zie ook: 'Visietekst leerlingenbegeleiding', Uitgangspunten voor een geïntegreerd zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid, Stappenplan voor een geïntegreerd zorg- en gelijke kansenbeleid)

Op school is er 1 SES-leerkracht die klasintern/klasextern werkt. De focus ligt op taal en kinderen uit een kansarm milieu, maar indien nodig kan zij hier ook van af wijken.

Juf Tessa ondersteunt de SES-leerlingen in de kleuter- en lagere school.

In het talenbeleidsplan (zie punt 5) zijn er acties terug te vinden op school-, klas- en leerlingniveau.

Jaarlijks kan de invulling van SES-lestijden herbekeken worden.

4. Voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de samenwerkingsvormen met andere scholen van gewoon en/of buitengewoon onderwijs.

Materiële toegankelijkheid:

- De schoolgebouwen zijn toegankelijk voor leerlingen met een handicap
- Heel wat klaslokalen bevinden zich op de gelijkvloers
- Er is op school een lift aanwezig
- De speelplaatsen zijn makkelijk bereikbaar voor rolstoelgebruikers

Pedagogische toegankelijkheid:

- De school zorgt voor overdrachtsgegevens van de leerlingen en een leerlingvolgsysteem
- Elke klasleerkracht zorgt voor differentiatiemogelijkheden en aangepast hoeken- en contractwerk
- Binnen de verhoogde zorg kunnen leerlingen gebruik maken van maatregelen opgesteld op basis van de noden
- Om het onderwijs aan leerlingen met een handicap te stimuleren, is communicatie belangrijk. We organiseren op regelmatige basis overleg met externe partners
- De school zal ook aandacht besteden aan eventuele professionalisering om meer zicht te krijgen op een bepaalde problematiek

Samenwerken met externen:

- Vrij CLB Tienen
- BuBaO De Oogappel, Zoutleeuw (Type Basisaanbod)
- Verschillende logopedisten regio Linter
- Verschillende groepspraktijken regio Tienen
- Revalidatiecentrum DAT
- UZ Gasthuisberg – afdeling MUCLA/COS
- Centrum voor Kinderpsychiatrie Jessa Ziekenhuis Hasselt

5. Talenbeleidsplan

5.1 Algemene visie

Onze school staat open voor **alle kinderen**, ongeacht de levensopvatting.

Onze school is een **Nederlandstalige school**, waar kinderen voorbereid worden op een leven en op het werken in een multiculturele samenleving.

Onze school is een **pluralistische school**, die kinderen een open milieu aanbiedt en hen attitudes aanreikt, geïnspireerd door de hedendaagse maatschappij met een vrije meningsuiting.

Onze school is een basisschool waar, naast het aanleren van basistechnieken, ook en vooral de grondslag wordt gelegd voor de lichamelijke, affectieve, verstandelijke en morele ontwikkeling van de kinderen.

De school biedt alle leerlingen **gelijke ontwikkelingskansen** overeenkomstig hun mogelijkheden. Zij stimuleert zelfredzaamheid door alle leerlingen mondig en weerbaar te maken.

De school treedt compenserend op voor kansarme leerlingen door bewust te proberen de gevolgen van een ongelijke positie om te buigen.

Onze school heeft een **dienstverlenende functie** naar ouders en kinderen toe, maar moet ook dienen als antwoord op de noden van het hedendaagse gezin en van de plaatselijke gemeenschap.

De school draagt de beginselen uit die vervat zijn in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Kind, neemt er de verdediging van op. Zij wijst vooroordelen, discriminatie en indoctrinatie van de hand.

Een 'open school' wordt gekenmerkt door een **vlotte communicatie** tussen alle betrokkenen.

Ouders zijn steeds welkom op school en mogen nooit aarzelen eventuele problemen te bespreken met de directie, de leerkrachten, de zorgcoördinator of de pedagogische begeleiders.

Wij staan steeds open om alle begeleiding en steun te aanvaarden als het leidt naar een beter en efficiënter onderwijs.

5.2 Praktische uitwerking

5.2.1 Op schoolniveau

- Nederlands is op school de voertaal bij gesprekken met ouders
- We hebben respect voor de moedertaal van andere/ tonen interesse voor de cultuur en taal van anderen
- Bij moeilijke communicatie/afwezigheid op het oudercontact maken we hiervan melding
- Kinderen worden aangemoedigd om Nederlands te spreken op school
- Taalbeleid laten deel uitmaken van de integrale aanpak van de school
- Expertise van een logopediste bij het detecteren en screenen

- Keuze van de SES-thema's afstemmen

5.2.2 Op leerkrachtniveau

- Leerkrachten bewust maken om oog te hebben voor taalarme kinderen
- De expertise van de leerkrachten verhogen door op regelmatige basis bij te scholen
- Op de personeelsvergaderingen/hospiteerbeurten deze expertise overdragen
- Via SES-ondersteuning/zorgcoördinatie nieuwe zaken implementeren in klassen die het taalniveau van kinderen kunnen verhogen
- Respect voor de moedertaal van de andere
- LVS: het aspect 'taal' krijgt extra aandacht op bespreking (pré-)MDO
- Creëren van taalrijke activiteiten

5.2.3 Op kindniveau

- Aan de hand van gerichte taalactiviteiten kinderen meer taalkansen bieden en de taalvaardigheid stimuleren: voorlezen, vrij lezen, ... inzetten op preventie: een talige klas- en schoolomgeving creëren
- Stimuleren van communicatie tussen kinderen in het Nederlands. Hierbij hebben we aandacht voor het socio-emotionele
- Kinderen verantwoordelijkheden geven met de bedoeling een positieve attitude te ontwikkelen: tutor

5.2.4 Op ouderniveau

- Ouders in het Nederlands aanspreken
- Gebruik maken/aanbieden van ondersteuning (tolk, vriend, ...) om communicatie met ouders die de Nederlandse taal niet machtig zijn tegemoet te komen, bv. bij een oudergesprek, oudercontact
- Ouders aanmoedigen om Nederlands te spreken
- Het organiseren van activiteiten voor ouders die kunnen bijdragen tot meer oefenkansen in de Nederlandse taal, bv. papa-dag, mama-dag, infoavonden, begeleiden van activiteiten/schooluitstappen
- Ouders die de Nederlandse taal niet machtig zijn, aanmoedigen om aanwezig te zijn op activiteiten

5.3 De opvang van anderstalige nieuwkomers binnen onze school

Binnen onze school worden anderstalige nieuwkomers opgevangen in de reguliere klas (op leeftijd), waarbij er wel kan gekozen worden voor een semi-

geïntegreerde aanpak. Dit betekent dat een anderstalige nieuwkomer zijn of haar traject zoveel als mogelijk doorloopt in de reguliere klas (op leeftijd), maar voor een bepaald leerstofgebied kan aansluiten in een lagere klas.

Voor elke anderstalige nieuwkomer stellen we een individueel plan van aanpak op. We maken een functionele neerslag waarmee we doelgericht aan de slag gaan: doelstellingen die we vooropstellen, concrete acties die iedere betrokkene gaat opnemen, wie-wat-doet en de manier waarop we gaan opvolgen.

De school richt zich voor anderstalige nieuwkomers op 2 belangrijke pijlers:

- het bevorderen van de Nederlandse taal
- het bevorderen van de sociale integratie

Concreet betekent dit voor de school dat we zorgen voor een goede eerste opvang. Gaande van de eerste contactname, naar kennismaking met de school, het maken van afspraken tot de eigenlijke inschrijving.

Door met de ouders in communicatie te gaan (eventueel met ondersteuning van een tolk) kunnen we een grondige beginsituatieanalyse maken. Deze dient opgenomen te worden in ons werkplan (plan van aanpak).

We betrekken de ganse klasgroep in de opvang van de anderstalige nieuwkomer en in de mate van het mogelijke stellen we ook een buddy aan. De leerkracht creëert een veilige omgeving door nabijheid te bieden.

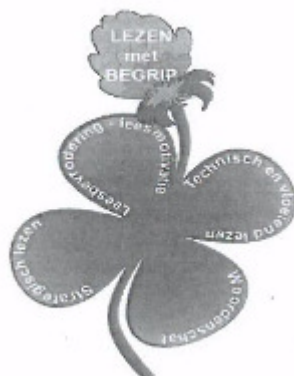
De anderstalige nieuwkomer krijgt een individuele rondleiding op school en ontvangt een mapje met overlevingswoordenschat (foto's, picto's). Deze woordenschat wordt intensief ingeoeffend tijdens zorgmomenten.

Voor heel wat leerstofonderdelen kan de anderstalige nieuwkomer aansluiten bij de klasgroep (bv. lichamelijke opvoeding, muzische vorming, spreken en luisteren). Indien aansluiting met de klasgroep, op bepaalde ogenblikken, niet mogelijk is; voorzien we een box met alternatieve opdrachten. Bijvoorbeeld: woordenschatspellen, teken- en schrijfoopdrachten, leesspellen, prentenboeken, zoekboeken, digitale prentenboeken, interactieve woordenschatmuur, De opdrachten uit deze box worden op regelmatige basis aangevuld en/of vernieuwd. De (zorg)leerkracht leert de anderstalige nieuwkomer in eerste instantie met deze materialen werken, zodat hij/zij de activiteiten na verloop van tijd zelfstandig kan uitvoeren.

Tijdens regelmatige overlegmomenten bespreken we met de ouders/begeleiders de vooropgestelde doelstellingen, passen we doelstellingen aan, breiden we doelstellingen uit en bespreken we de vorderingen.

De vorderingen van anderstalige nieuwkomers worden in kaart gebracht via een aangepast rapport, zodat de ouders en de leerling een duidelijk inzicht hebben in de vooruitgang van de leerling.

5.4 De Leesklaver

Vanuit onze meetresultaten, het aantal anderstalige leerlingen en de noden van de leerkrachten werd het traject van 'de leesklaver' opgestart.

De pedagogische begeleidingsdienst van OVSG ontwikkelde 'de leesklaver' waarvan de vier blaadjes symbool staan voor de verschillende aspecten die belangrijk zijn bij het leren lezen (vanuit wetenschappelijk onderzoek). Elk blaadje van de klaver bevat: Wat weten we uit onderzoek? Wat kan inspirerend zijn voor de klaspraktijk?

De leesklaver staat in bloei. De bloem wijst op leesonderwijs dat tot mooie resultaten leidt. De vier blaadjes van de klaver symboliseren processen die belangrijk zijn:

- Woordenschat
- Leesbevordering – leesmotivatie
- Technisch en vloeiend lezen
- Strategisch lezen

Samen met de pedagogisch medewerker van OVSG zullen nascholings-, begeleidings- en overlegmomenten georganiseerd worden.

5.4.1 De kleuterschool

⇒ Het installeren van **SES-ondersteuning** in de kleuterschool:

- De zorgcoördinator en de SES-leerkracht overleggen op regelmatige basis rond de SES-ondersteuning in kleuterklassen
- Er werden afspraken gemaakt rond het invullen van de SES-ondersteuning in de kleuterschool
- De zorgcoördinator deelt haar kennis met de SES-leerkracht
- Er wordt gewerkt met kleine groepjes

- Taalrijke activiteiten aanbieden
- Planmatig vastleggen van overlegmomenten en tussentijds evalueren

⇒ **Bevraging** bij de kleuterleidsters betreffende **taal en taalversterking** (zie bijlage 2)

- Op basis van deze bevraging zal er een **bijscholingstraject** opgesteld worden, waarna acties naar de klas teruggekoppeld worden om de brede basiszorg te verstevigen.
We willen er daarom ook op wijzen dat er reeds heel wat acties lopen in de klas, maar dat deze in de toekomst nog zullen aangepast, uitgebreid en vernieuwd worden.

⇒ **Leesbevordering en leesplezier**

Leesbevordering is 'het stimuleren van het ontwikkelen van de **leesmotivatie en de literaire competentie** van kinderen en jongeren. Door (les)activiteiten aan te bieden die kinderen positieve leeservaringen laat opdoen, ontstaat er leesplezier.

Om het leesplezier te stimuleren onderneemt de klasleerkracht diverse **acties** voor, tijdens en na het lezen: het selecteren, het lezen (voorlezen en vertellen voor de kleuterschool) en het reageren.

Het werken aan leesbevordering is in een kleuterklas op natuurlijke wijze aanwezig. Toch opteert de school om ook voor onze jongste kinderen reeds inspanningen te leveren om aan boekenplezier te werken. Dit in een **samenwerkingsverband met de plaatselijke bibliotheek**.

- 2 maandelijks brengen de kleuters van de 2de en 3de kleuterklas een bezoek aan de bibliotheek te Linter
- Op regelmatige basis organiseert de bibliothecaris voorlees- en/of vertelmomenten in de bibliotheek
- De bibliothecarissen bezorgen de kleuterklassen leesboxen om een gevarieerd boekenaanbod te kunnen aanbieden (om de 2 weken wordt de box vervangen)

Met onderstaande acties willen we de school een leesomgeving laten zijn, waarbij kinderen geholpen worden om te leren genieten van boeken.

○ Het selecteren:

De klasleerkracht zorgt voor een aantrekkelijke boekenhoek, zodat deze uitnodigt om te gaan lezen. Naast het boekenaanbod dat elke klas heeft, is er ook de mogelijkheid om boeken te ontlenen bij de plaatselijke bibliotheek. Op die manier kunnen in elke boekenhoek diverse soorten boeken voorzien worden. Zo spelen we ook in op de verschillen tussen de kleuters.

De klasleerkracht zet ook regelmatig **boeken in de kijker** door deze opvallend te gaan presenteren. Op die manier wordt er ook aan

leesstrategieën gewerkt. Ook taalzwakkere kleuters leren op die manier beter selecteren.

○ Het lezen:

In de kleuterschool is het voorlezen en vertellen op een natuurlijke wijze aanwezig.

Het **voorlezen en vertellen** kan verschillende vormen aannemen:

- Gebruik maken van voorlees- en prentenboeken
- Het uitnodigen van vertellers op school
 - Voorleesgasten (ouders, grootouders, ...) worden tijdens 'De Voorleesweek' uitgenodigd om te komen voorlezen
- Leerlingen van hogere klassen komen voorlezen en vertellen aan de kleuters
- Deze werkvormen zullen naar de toekomst toe verder uitgebouwd worden

○ Het reageren:

Door met de kleuters te **praten over de boeken** die voorgelezen of verteld werden, bieden we hen niet alleen spreekkansen. Op die manier leren kinderen praten over boeken en leren we ze aandachtiger kijken en luisteren. De leerkracht is de helpende volwassene door een voorbeeld te stellen, door ervaringen te delen.

Op de personeelsvergadering van 20/09/'16 werden voorbeelden aangereikt rond 'reageren in de kleuterklas'. Doelstelling schooljaar 2016 -2017: het installeren van acties rond reageren.

5.4.2 De lagere school

⇒ Het installeren van **SES-ondersteuning** in de lagere school:

- De zorgcoördinator en de SES-leerkracht overleggen op regelmatige basis rond de SES-ondersteuning in de lagere school
- Er werden afspraken gemaakt rond het invullen van de SES-ondersteuning in de lagere school
- De zorgcoördinator deelt haar kennis met de SES-leerkracht
- Er wordt individueel of in kleine groepjes gewerkt
- Taalrijke activiteiten aanbieden
- Planmatig vastleggen van overlegmomenten en tussentijds evalueren

⇒ Ook in de lagere school willen we werken aan het verstevigen van onze **preventieve basiszorg**. Daarom werd ook voor de lagere school het traject 'leesmotivatie' opgestart.

Zoals we reeds weergaven is leesbevordering in een kleuterschool op natuurlijke wijze aanwezig. We zijn echter van mening dat het belangrijk is om gedurende de hele basisschool systematisch en regelmatig aandacht te besteden aan leesbevordering. Met leesbevordering beogen we het **stimuleren en het behouden van een positieve houding** tegenover boeken en het lezen. Gemotiveerde lezers worden sterker in taal. We weten als school ook dat een aantal kinderen enkel op school met boeken in aanraking komen.

Vanuit deze uitgangspunten hebben we een kritisch blik geworpen op ons leesbeleid. Hierbij kwamen we tot de volgende conclusies:

- Niveaulezen is een verouderde werkvorm
- De leerlingen en leerkrachten waren nog maar weinig gemotiveerd
- Niveaulezen vroeg heel wat inspanning op alle niveaus, maar leverde slechts beperkte resultaten
- Er kon pas na de afname en analyse van de AVI-testen gestart worden met niveaulezen
- Lage AVI-niveaus voor een aantal leerlingen, vooral de leerlingen die geen leesplezier ervoeren en weinig leesmotivatie hadden
- Het 6^e leerjaar viel consequent uit de boot
- Er leefde op school een beperkte boekencultuur

We kozen ervoor om op 1 september 2016 '**vrij lezen**' te installeren op onze school. Kinderen kunnen op deze manier vrij of zelfstandig tot lezen komen. Binnen de brede basiszorg wordt vrij lezen op volgende manier ingevuld:

- Vrij lezen consequent en daadwerkelijk inplannen op het lessenrooster
 - Richtlijn: 2 x25 min/week
- De **boekenhoeken** van de klassen werden **verrijkt** met leesmateriaal dat recentelijk nog werd aangeschaft voor het niveaulezen. Omdat dit voornamelijk leesboeken betreft, wordt er ook **samengewerkt met de plaatselijke bibliotheek**. De lagere schoolkinderen brengen maandelijks een bezoek aan de bibliotheek en de bibliothecarissen bezorgen elke klas (2 wekelijks) een leesbox met diverse soorten boeken. Op die manier is er keuze uit een ruim en veelzijdig boekenaanbod.

Door **specifieke handelingen** te stellen voor, tijdens en na het lezen; kunnen volwassenen kinderen helpen om van boeken te genieten:

- Het selecteren:
De school investeerde recentelijk in de aankoop van nieuwe leesboeken. Deze boeken werden verdeeld over de klassen, zodat elke boekenhoek nu beschikt over een **ruimer boekenaanbod**. Daarnaast wordt er ook samengewerkt met de plaatselijke bibliotheek. Zo is er niet alleen sprake van een uitgebreid boekenpakket, maar ook van een **grote diversiteit** aan boeken. De klasleerkracht zet ook regelmatig **boeken in de kijker** door deze opvallend te gaan presenteren. Het aantrekkelijker maken van de boekenhoeken krijgt prioriteit na het toebedelen van de definitieve klassen, bij het beëindigen van de verbouwwerken.

- Het lezen:
In de klas krijgen kinderen de **tijd om voor zichzelf te lezen**. De leerkracht staat model door tijdens deze leesmomenen ook zelf een boek ter hand te nemen. Op die manier doen kinderen veel **leeservaring** op en maken ze heel wat **leeskilometers**. Naast het stil en vrij lezen kan het lezen ook nog andere vormen aannemen:
 - Vertellen en voorlezen
 - Voorleesgasten: tijdens ‘De Voorleesweek’ worden ouders, grootouders uitgenodigd om te komen voorlezen
 - Ook hier gaan we in de toekomst meer en andere werkvormen uitwerken

- Het selecteren:
De kinderen worden aangemoedigd om **over de boeken te praten** die ze gelezen hebben. Door over boeken te praten gaan kinderen aandachtiger en kritischer lezen en leren ze nauwkeuriger uit te drukken wat ze denken, voelen en ervaren. Op de personeelsvergadering van 20/09/’16 werden voorbeelden aangereikt rond ‘reageren in de lagere school’. Doelstelling in schooljaar 2016 -2017: het installeren van acties rond reageren.

⇒ Technisch en vloeiend lezen

Leren lezen is een complexe aangelegenheid.

Voor een aantal kinderen is dit dan ook niet evident.

Het **zorgteam professionaliseerde** zich (met ondersteuning van de OVSG-begeleider) in deze materie, zodat er op school kan gewerkt met de nieuwst inzichten, gesteund op wetenschappelijk onderzoek. Op die

manier kan het zorgteam de leerkrachten, klas- en leerlingspecifiek, gericht gaan ondersteunen.

Op basis van de resultaten van de AVI-testen zullen een aantal **klasacties** op touw gezet worden.

Voorbeelden hiervan kunnen zijn:

- Vergroten van de effectieve leestijd:
 - Tijdens de leesles zo veel mogelijk leerlingen zo veel mogelijk laten lezen.
 - Techniek: voor-echo-koor-zelf
 - Inzetten op activiteiten die het lezen ondersteunen
 - Voorlezen uit boeken
 - Spreken over leesbeleving
 - Investeren in het verhogen van de leestijd en herhalend lezen
- Inzetten op vloeiend en begrijpend luisteren
- Combineer lezen met schrijven
- De leerkracht staat model en toont dat hij/zij zelf ook veel leest
- Kinderen veel laten lezen tijdens andere lessen
- Het installeren van een leescontract

Wat als het basisaanbod nog onvoldoende is?

Indien kinderen dreigen af te haken bij het lezen wordt er een extra aanbod voorzien.

We stellen de **ondersteuningsbehoeften** van de leerling vast en voorzien een zinvolle aanpak.

Hier is dus een samenwerking tussen de klasleerkracht en het zorgteam.

We streven ernaar om dit planmatig aan te pakken.

Voorbeeld hiervan is: Connectlezen

Acties ter stimulatie van het vloeiend lezen.

In eerste instantie is het van belang dat er **voldoende leestijd** voorzien wordt op school, waarbij kinderen de kans krijgen om zo veel mogelijk te lezen.

In de vorige jaren zette de school in op niveaulezen. We zagen hier echter dat het om beurt lezen onvoldoende effectief was.

Naar de toekomst willen we werken aan:

- Meer effectieve leestijd creëren
- Aandacht besteden aan vloeiend lezen door herhalend te lezen
- Tijdens de lessen wordt er tijd voorzien om in zelfgekozen materialen te lezen door gebruik te maken van de materialen uit de boekenhoeken
- Kansen bieden om luidop te lezen, maar ook het in stilte lezen is van belang.

Aanvullend op het basisaanbod kan voor sommige kinderen gelden:

- Bovenop het klasaanbod wordt er extra geoefend met hetzelfde materiaal en dezelfde methodiek
- Voorlezen van boeken, zodat kinderen in het verhaal kunnen instappen
- Een leescontract waarbij de school boeken aanbiedt als extra leesmateriaal, maar waardoor ook ouders meer betrokken worden in de leesontwikkeling van hun kind

⇒ **Doelstellingen schooljaar 2017 – 2018:**

- Een centrale leesplek op school
- Het verder uitwerken van technisch en vloeiend lezen

6. Anti-pestbeleid/respectbeleid

Binnen het zorgbeleid krijgt het anti-pestbeleid een belangrijke plaats. Beiden zijn immers **onlosmakelijk** met elkaar **verbonden**.

Er is veel inzet en betrokkenheid noodzakelijk om de zorg voor dit thema niet te laten verslappen. Korte, eenmalige inspanningen leiden immers vaak tot niets, tenzij tot nog meer frustratie.

Een **duurzame verankering** in het zorgbeleid is een absolute vereiste om acties en incidentgerichte tussenkomsten succesvol te laten zijn.

Vanuit een voorstel van de werkgroep heeft het schoolteam er voor gekozen om het anti-pestbeleid om te vormen tot het **respectbeleid**. We verlaten hierdoor een negatief geladen benaming en vertrekken vanuit het **positieve**.

We geven onderstaand een beknopte versie weer van het respectbeleid. Het uitgebreide document kan nagelezen worden in onze schoolbrochure 'Respect op school! Wij doen zeker mee!' opgesteld door de werkgroep.

6.1 Visie

Het opvoedingsproject van onze school stelt duidelijk dat we binnen onze school **de ruimte en sfeer** willen scheppen waarin elk kind harmonisch kan **openbloeien**.

We willen ethische waarden zoals respect, verdraagzaamheid, luisterbereidheid nastreven, zowel bij de leerlingen als bij de teamleden. Van het schoolteam wordt een **correct voorleven** verwacht met **respect voor elkaar**.

We durven dit dan ook van onze kinderen verlangen.

Groepsactiviteiten op school moeten de ontwikkeling van de sociale ingesteldheid bevorderen: luisteren naar elkaar, verdraagzaam leren zijn, delen met anderen, gelijkgerichtheid nastreven, vlot communiceren met

anderen, ruzies leren oplossen, ...

Wanneer het toch eens mis gaat, wil de school ingrijpen en zijn rol als opvoeder opnemen.

We willen **luisteren** naar de betrokken leerlingen en in **dialogoog** met elkaar tot oplossingen komen. Samen met de leerkracht, de directie en het zorgteam wilt de school zijn **verantwoordelijkheid** opnemen.

We willen niet meteen bestraffend optreden, maar alle partijen aan het woord laten.

We willen het verhaal achter het gedrag kennen.

Samen met de leerlingen moet soms een weg worden afgelegd.

Een **open communicatie** met ouders rond moeilijkheden en mogelijkheden kan dan vaak niet worden weggedacht.

6.2 Drie belangrijke pijlers in het omgaan met pesten

1. Communicatie

- Alle betrokken partijen zien het pesten als een probleem

2. Educatie

- De inzet van de school moet zich richten op preventie. De leerkracht passen een aantal preventieve maatregelen en aanpakken toe
- Vanuit nascholing/achtergrondinformatie dient de leerkracht het pestgedrag te signaleren

3. Zorgaanbod

- De school neemt duidelijk stelling tegen pestgedrag.
- Het respectbeleid is een duidelijke leidraad, waardoor de school over een degelijk onderbouwde aanpak beschikt:
 - o De niet-confronterende methode (bij onderhuids pesten)
 - o De confronterende methode (bij zichtbaar pesten)
 - o Hulp aan het gepeste kind (informatiegesprekken, trainen van sociale vaardigheden)
 - o Hulp aan de pester (gesprekken voeren, ouders betrekken, indien noodzakelijk inschakelen CLB)

6.3 Werkwijze op onze school

Allereerst zet de school sterk in op **preventie**. Indien pesten zich toch voordoet, zorgt de school voor goede opvangmogelijkheden.

Daarnaast beschikken we als school over **gepaste maatregelen en acties** om pestende leerlingen op een beter spoor te krijgen.

Tevens is er voor de betrokken leerlingen een gepast **opvolgings- en nazorgtraject** voorzien.

Klachten omtrent pestgedrag worden steeds ernstig genomen.

⇒ Preventieve maatregelen

- Elke klasleerkracht bespreekt bij aanvang van het schooljaar de **algemene afspraken en regels in de klas**. Het onderscheid tussen pesten en plagen wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden. Er worden tips aangeboden en informatie verspreid.
- Er wordt een **informatiebrochure** verdeeld aan de ouders. Hierin wordt het onderscheid gemaakt tussen pesten, ruziemaken en plagen. Ook wordt er vermeld wat er dient te gebeuren indien hun kind gepest wordt of zelf pest.
- De aankoop van **didactische materialen** om het respectbeleid te ondersteunen
- Er worden **regelmatig acties** ondernomen om het respectbeleid in de verf te zetten
 - Bv. bladwijzers, slogans of affiches
- **Medailles** voor de kleuterschool : positief gedrag van kleuters belonen
- Acties op klasniveau, bv. 'de complimentenbal', werken aan sociale vaardigheden met 'Ben Correct', 'Onze klas, Ons team' en 'Het gat in de haag'
- Het dikke vrienden krantje

⇒ Vanuit een opvanggesprek willen we:

- Het slachtoffer even stoom laten afblazen in een **gesprek**
- Zicht krijgen op de complexiteit van de probleemsituatie (d.m.v. een vraaggesprek).
- Peilen naar de verwachtingen
- Voorrang geven aan het gesprek met het slachtoffer
- Ouders informatie verschaffen
- Slachtoffers kunnen terecht bij een **vertrouwenspersoon**. Dit kan bijvoorbeeld gaan om de klasleerkracht, de zorgcoördinator, de directeur

⇒ Aanpak van de pester(s):

- Pestgedrag vraagt een **tussenkoms**t om het ongewenst gedrag aan te pakken
- We **confronter**en hierbij de leerling met het negatieve gedrag
- We laten duidelijk merken dat dit gedrag niet getolereerd wordt

- We hanteren zo mogelijk de **'no-blame'**-aanpak
- Vanuit deze gesprekken verschaffen we ouders de nodige feedback

⇒ Opvolgings- en nazorgtraject :

- We gaan na of het ongewenste gedrag effectief gestopt is
- Indien noodzakelijk kan er beroep gedaan worden op extra ondersteunende begeleiding
 - Verwerking van de gevolgen van pestgedrag
 - Vergroten van de weerbaarheid
 - Leren controleren van agressieve gedragingen en het leren inschatten van grenzen

Door observatie, onderzoek en in overleg met ouders, directie en zorgcoördinator trachten we steeds een oplossing te vinden voor elk probleem.